

Ole Fogh Kirkeby:

Lidt tommelfingerregler til den protreptiske samtale

Metode: At spørge

Forudsætninger: at vide, at man intet ved

At spørge

***til et ords mening generelt**

Ex: *ansvar*: Hvad er ordets rod?

1. At "svare an", dvs. man bliver tilspurgt, formodentligt af sin egen samvittighed. Man er svar skyldig.
2. At svare for den anden. At tage vare på hende.
3. At tage den andens ansvar for én på sig og hjælpe hende med at hjælpe mig med at være leder.

***efter et ords betydning (personligt)**

Ex: *ansvar*: Giver ansvar en god mavefornemmelse eller tynger det. Vil man acceptere andres ansvar for én? Kan man bære at tage ansvar for sig selv og for andre? Hvad er prisen? Vil man betale den, eller er det en gave?

***til værdien(værdierne) bag ordet**

Ex: *ansvar*: Hvorfor i det hele taget tage ansvar, hvem siger, at man skal det? Hvor kommer ansvarsfølelsen fra? Fra retfærdighedssansen, eller fra godheden, altså næstekærligheden? Eller fra skønheden? Organisationer skal klinge i harmoni som et sublimt orkester. Eller fra sandheden? Livets mening er, at enhver skal/kan yde efter evne og modtage efter behov. Sandheden er det humanistiske fællesskab. Sandheden er, at summen af lidelse i universet skal være minimal.

***til livet i værdien**

Ex: *ansvar*: Hvad betyder ansvar for dig? Gør det dig stærkere og lykkeligere, tynger det dig, eller betaler du tilbage på en gæld, eller oparbejder et tilgodehavende? Begrænser ansvaret din udfoldelsesmulighed som leder, eller styrker og fokuserer den den?

***til værdien i livet**

Ex: *ansvar*: Er ansvar noget virkeligt væsentligt i dit liv? Er det din kompasnål, sætter det din kurs. Vil du give afkald for ansvarets skyld. Gør det dig hel at tage ansvar? Helbreder det dit liv? Gør det, at du kan møde andre ansigt til ansigt?

I nødstilfælde:

Spørg: HVAD betyder ordet eller værdien? Og hvad betyder den ikke?

Ex. *ansvar*: Den ansvarlige nærer omsorg og er ikke ligeglad. Den ansvarlige sætter grænser for sin ansvarlighed. Den uansvarlige doserer den strategisk. Bundlinjefiksering er ikke identisk med ansvar for organisationens arbejdsmiljø og den enkeltes trivsel.

Spørg: HVORDAN virkeliggøres den handling, ordet dækker, eller værdien?

Ex: *ansvar*: Skal man vise den anden, at man føler ansvar for ham? Bør ansvarlighed udføres diskret eller i det skjulte? Skal jeg træde frem og sige: ansvaret er alene mit, selvom det ikke er det (lederens dilemma, at gå ned med sit skib). Skal jeg sammenbidt performe som ansvarlig?

Spørg: HVORFOR denne værdi?

Ex: *ansvar*: Hvorfor i det hele taget føle ansvar, kan man ikke bare opføre sig efter bogen, således at folk ikke har noget at sige én på? Livet er jo alligevel alles krig mod alle og kynisk funktionalisme gør organisationen mere effektiv. Ud med enhver, der viser manglende evne til at marchere i takt.

Overvejelser til at tage protreptikken videre i sit liv:

1. Hvorfor er jeg blevet leder? Hvad ville jeg, hvad drømte jeg om? Er jeg blevet stærkere i min overbevisning, eller er jeg blevet klogere og endnu mere befæstet i mit udgangspunkt, eller er jeg blevet desillusioneret?

2. Har jeg ret til at være leder? Vil jeg det nok, og vil jeg organisationen nok, og er jeg overhovedet i stand til at ville det, jeg mener, at jeg vil?

3. Hvad vil jeg hver enkelt af mine medarbejdere og kollegaer som individer? Hvad kan jeg overhovedet ville? Forstår jeg dem godt nok, er mine intentioner rigtige og ægte? Vil og bør de modtage det, jeg har at give dem?